

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Frit Danmark

2. Aarg. Nr. 11

Udgivet af en Kreds af Danske

Februar 1944

NORDAHL GRIEG

*Døden kan flamme som kornmo,
Klarere ser vi end før
hvert liv i dens hvite smerte:
det er de beste som dør.*

*De beste blir myrdet i fengslet;
sopt vekke av kuler og sjø.
De beste blir aldri vaar fremtid.
De beste har nok med aa dø.*

*De øket det livet de gikk fra.
De spøker i nye menn.
Paa deres grav skal skrives:
De beste blir alltid igjen.*

(Nordahl Grieg 1943).

Nordahl Grieg er død. En Nat over Berlin. I danske Aviser stod en Notits, men bag den tegner hans Bane sig som en Ildlinie, der peger direkte mod den Fremtid, han ofrede sit Liv, for at andre en Dag skal kunne kalde den deres. Hans Kamp for at gøre den Fremtid mulig rager op som en Stamme tværs gennem alt, hvad han skrev, hele sin digteriske Begavelse og alle sine Evner satte han ind paa dette ene, Tilværelsen, hvor »Frihed og Liv er ett, saa enkelt, saa uundværligt som Menneskets Aandedrett«. Han gik ingen kunstneriske Svinkeærinder, selv om hans Talents Mangfoldighed maa have gjort det fristende, det var som han ikke havde Raad til det, men paa sin lige Vej mod Maalet blev hans Evner paa en forunderlig Maade rigere, hans Indlevelsesevne, hans Kendskab til Menneskelivets Krinkelkroge skød ud som en Rigdom af blomstrende Grene, der dog aldrig skjulte Stammen og Stammens Vilje. Han kendte sine egne Svagheder, som han havde fælles med det Borgerskab, han kom fra, han kendte sin Fødeby Bergen, fra Bryggen op til de store Skibsredere, der foregav at handle ud fra Devisen »Vor Ære og vor Magt«, derfor

angreb han saa sikkert og ramte saa ubehageligt. Han, hvis hele Væsen var saa human, kendte fra Selvoplevelser Humanitetens Farer og tusinde Undskyldninger for at stikke Hovedet i Busken. Et Menneske, der føler Uvilje mod Uret, men ikke vil kæmpe for det, der er Ret, det er en Humanist, sagde han, og i »Nederlaget« lader han Delescluzes naa til den Slutning, der for ham selv maa have været bitter, at man sommetider maa bruge Vold for at gennemføre det gode.

Nordahl Grieg blev født i Bergen 1902, gjorde Skolen færdig, blev Student, men tog saa Hyre som Matros. Han maatte se, og han maatte opleve med Digterens og Reporterens Nysgerrighed. Norge slap han aldrig, »Norge i vore Hjerter« hed hans Digtsamling i 1929, men han vilde lære Verden at kende og være i Familje med den, han søgte det almengyldige, der ikke lader sig snævre ind mellem Grænser. I Indledningen til »Barabas«, der blev opført paa Forsøgs scenen i København omkring 1930, skrev han: Stykket kan foregaa i Kina i Dag, i Indien i Morgen eller i Jødeland for 2000 Aar siden. Han satte sine Kræfter ind paa det øjeblikkelige, det, han levede i, men hans Taalmodighed lod sig ikke skuffe af, at det maaske var paa langt Sigt. Som Motto for Romanen »Ung maa Verden endnu være« brugte han Henrik Wergelands Digt om Verden, der kun er naaet til Vuggesangene og Barndommens Eventyr.

Husker De fra »Ung maa Verden endnu være« den lille Samtale mellem Kira Dimitrova og den unge Engländer? Hun spørger: »Er De Kommunist!« »Nej.« »Sympatiserende!« »Jeg er upolitisk.« Kiras store, blaa Øjne bliver smilende spotske, som om hun venter, han skal tilstaa, at han f. Eks. er Eumuk. Og da hun hører om Broderen, der faldt under Verdenskrigen i Flandern, spørger hun: »Var han ogsaa upolitisk!« »Ja, det kan man vist rolig sige.« »Det var en ejendommelig

Familie.« »Hvordan det!« »Som bare er vil-
lig til at være *Ofre* for Politik.«

Nordahl Grieg vilde ikke ofres, han vilde bevidst gøre sit Offer. Det var ham ikke nok at være litterær, han vilde være der, hvor Grundlaget for en ny Verden skabtes. Han tog som Reporter til Spanien under Borgerkrigen, Digteren og Reporteren fulgtes, og han skrev »Spansk Sommer«. Han brændte efter »at blive brugt«. Han syntes ikke, han gav noget, han vilde prøves, alt, hvad han havde og kunde, maatte man kræve af ham, sin Ild og sin Ungdom vilde han vi sit Land. »Lad mig faa gi og elske, ikke med døde Ord, men Livet mitt som en Kappe over din nakne Jord!« Og han fik Lov, men han døde ikke kun for sit Land, han døde for den Ver-

den, der »ennu maa være ung«, den Verden, der fødes og bliver til midt i dette Helvede og dette Blodbad. Det var det, han baabede, og det, vi haaber. Men Døden standser ikke hans Kamp.

*Her skal vi minnes de døde
som ga sitt Liv for vor Fred,
Soldaten i Blod paa Sneen,
Sjømannen som gikk ned.
Vi er saa faa her i Landet;
hver falden er Bror eller Ven.
Vi har de døde med oss
den Dag vi kommer igjen.*

Kaj Munk og Nordahl Grieg, Danmark og Norge mistede meget, men ved maaske først nu, hvad de ejer.

Gestapos Mordafdeling

Tyskerne er opfindsomme, naar det gælder nye Terrormetoder: deres er Æren for Mordene og Attentatforsøgene mod Mænd, som ikke har gjort sig skyldige i anden Forbrydelse end den at være danske. Det synes aabenbart, at den Form for Terror, som for Tiden hærger blandt os, er at betragte som en Afløsning af Gidselsystemet, som vel har vist sig mindre effektivt end ønskeligt. Man tager fejl, hvis man forestiller sig, at Planen for den sidste Tids Mord er undfanget i de danske Landsforræderes forvirrede Hjerner og bragt til Udførelse af dem selv uden Besættelsesmagtens Vidende, endsige Støtte. Det er rigtigt, at Gestapo bruger, hvem der byder sig frem, til Udførelse af deres Ugeringer, *men der foreligger absolut sikre Beviser for, at det er paa Gestapos Initiativ, at disse Mord planlægges, og at de har sat deres hemmelige bloddryppende Segl paa hvert eneste Attentat, der er foretaget mod ærlige danske Mænd.*

Da General Pancke, Chefen for det tyske Politi her i Landet, skulde hævne Udryddelsen af Stikkere, forlangte han fra alle Landets Hjørner Oplysninger om Mænd, der i den almindelige Bevidsthed blev anset for at være gode Patrioter, men som iøvrigt ikke havde gjort sig skyldige i Handlinger, der kunde kaste det svageste Skær af Rimelighed

over deres Arrestation. Materialet blev overladt til Gestapos Mordafdeling — og saa tog man fat. Der var en Gestapomand blandt Kaj Munks Mordere, det ved man, og blandt de Folk, der har forøvet de øvrige Attentater, er Mænd, som med Hud og Haar hører til i Dagmarhus, i Kredsen omkring Politigeneralen.

Det er disse Mænd fra det tyske Morderkontor paa Raadhuspladsen, som organiserer og lejlighedsvis ogsaa er med til at udføre Mordene paa de bedste af vore Landsmænd.

Gestapo, Hitlers hemmelige Statspoliti, har ogsaa i Danmark vist sig at svare til sit grufulde Ry; det kaster sin onde ubegribelige Skygge over os. Ingen ved sig sikker. *Vagten omkring Kongens Slot er blevet forstærket.*

I Løbet af Januar har Tyskerne beslaglagt de fire D. F. D. S.-Englandsbaade, der repræsenterer en Værdi af 24 Millioner Kroner, samt krævet at overtage 3 Bornholmsbaade. Rotna, Hammershus og Frem. Disse sidste, der i disse Dage maa afgives, var først bestemt for Norge, men skal nu dirigeres til Randstaterne for at deltage i Evakueringen af de derværende Tyskere.

Afsløring af de nazistiske Provokationer

Danmarks Frihedsraad har udsendt følgende Meddelelse:

Som et Led i Forsøget paa at splitte og bryde den danske Modstand har Nazisterne i den senere Tid iværksat en Række Provokationer, som DANMARKS FRIHEDSRAAD herved skal advare Befolkningen imod.

Et større Antal norske Mænd og Kvinder, tilhørende Quislingpartiet, er kommet til København, hvor de søge at lokke Folk til at hjælpe sig til Sverige under Paaskud af, at de føler sig forfulgt af Gestapo. Samtidig er baade i København og i Provinsen danske Nazister begyndt at udgive sig for »engelske Faldskærmsagenter«, paa hvilken Konto de anmoder tilfældige Mennesker om økonomisk og anden Bistand. Andre Nazister foretager Indsamlinger til fingerede illegale Blade, og da de kun anmoder om Smaabeløb, har de haft Held til at narre adskillige godtroende Landsmænd. I alle de nævnte Tilfælde betyder enhver Hjælp til Provokatørene, at man straks efter bliver arresteret af det tyske Polit. I en enkelt Provinsby er paa denne Maade en Snes Personer sat fast, hvoraf enkelte siden er deporteret til Tyskland.

DANMARKS FRIHEDSRAAD skal derfor indtrængende advare mod at yde nogen Form for Hjælp til Personer, der ikke er een forud bekendt eller kan legitimere sig paa fuldt betryggende Maade. Provokationerne vil ikke kunne bringe den organiserede Modstandsbevægelse i Fare, men vil gaa ud over retsindige Mennesker, der ikke forud har deltaget i Frihedskampen. Det er derfor vigtigt, at Advarslen naar saa vide Kredse som muligt.

En anden Form for Provokationer tilsigter at gøre Modstandsbevægelsen eller Dele deraf upopulær i Befolkningen. Dette er saaledes Hensigten med de meningsløse Ødelæggelser særlig af Studenter- og Sportsorganisationer og med de mange Attentater paa gode danske Borgere, som planløst udses som Ofre. Oprindelig havde disse Handlinger Præget af rene Hævnaktioner, men det er i den sidste Tid blevet aabenlyst, at man fra nazistisk Side søger at faa Folk til at tro, de forøves af Kommuniste. Derved haaber man at splitte ikke alene Befolkningen, men ogsaa den Samling af Modstanden, der blandt andet har fundet Udtryk i Frihedsraadet.

For at opnaa dette har Nazisterne udsendt

et falsk »illegalt« Blad, der bærer samme Navn som det kommunistiske Partis Organ: »Land og Folk«. Dette Falsum, der baade i Form og Indhold er let gennemskueligt, lader Kommunisterne tage Ansvar for Terrorhandlingerne, bl. a. for Attentatet paa Ole Bjørn Kraft, og det var næppe udkommet, før det blev gjort til Genstand for Omtale af den nazistiske Kommentator i Radioavisen. Den 3.-2. har to nazistiske Rigsdagsmænd udsendt en offentlig Erklæring, hvori de yderligere søge at underbygge Indtrykket af, at det ikke er Nazisterne, men Kommunisterne, der krænker Retsordenen i Landet. Som saa ofte før i Nazismens Historie afslører Provokationernes Ophavsmænd sig ved den Iver, hvormed de prøver at udnytte deres Falskneri.

Samtidig med at Frihedsraadet afslører disse Anslag mod den antinazistiske Bevægelse, ønsker Raadet at tage Afstand fra de Forsøg paa at sætte andre danske Kredse i Modsætningsforhold til det nationale Sammenhold, saaledes som det er sket i et andet illegalt Blad, betitlet »Frit Land«.

Det er en Lykke for vort Land, at ikke alene Befolkningens alt overvejende Flertal har taget skarpt Afstand fra Nazismen, men at ogsaa den aktive Modstands Kræfter har kunnet finde sammen i fælles Handling og fælles Planer for Genindførelsen af Demokratiet i Danmark. Dette sunde Sammenhold skal ikke kunne bringes i Fare, fordi Nazisterne nu her som andetsteds forsøger, om Provokationer kan bryde den Modstand, som Løftebrud, Angiveri og Terror kun formaaede at skærpe.

For Forstaaelsen af Attentaterne mod de tre store Filmsselskabers Ateliers er det værd at vide, at Overretssagfører Krenchel har hentet sig et høfligt, men bestemt Afslag fra dem alle, da han for nylig vilde have dem til at optage en Anti-Sabotagefilm.

Attentatet paa Kaptajn Kjeld Brockenhus Schack og Mordet paa en tilfældig Politimand maa opfattes som Hævn, fordi en ledende Gestapomand, Hauptsturmbannführer Zeibold, og en Marineunderofficer var blevet saaret nogle Dage forinden.

Attentaterne mod et Sagførerfirma og Tinghuset i Svendborg var Svaret paa Sabotage mod nogle tyske Skibe paa Svendborg Værft.

En Plan, der ikke maa lykkes!

Da Nazisterne i Begyndelsen af 1944 begyndte at foranstalte Bombeeksplosioner og Brande, kaldte »Fædrelandet« aabenhjertigt disse Handlinger for: »Mod-Sabotage«. Denne Betegnelse er naturligvis ganske misvisende, for disse Attentater paa Forlagskontorer, Studenterbygninger og Sportslokaler har intet med Sabotage at gøre. Sabotage, det vil sige, at danske Frihedskæmpere ødelægger Anlæg, som udnyttes af Tyskerne i krigsmæssigt Øjemed, det svarer til, at Russerne brændte Fabrikkerne af i Kharkov, da de maatte opgive Byen, og at Hollænderne sprængte deres Diger. Men Schalburgattentaterne er tilsyneladende udsprunget af den rene Ødelæggelseslyst, af den tabendes Desperation, af et fanatisk Had til dansk Kulturliv. Tilsyneladende — siger vi — thi det bliver mere og mere klart, at de nazistiske Ødelæggelser i samme Grad som deres Terrormord er velberegne Led i en ny Aktion mod den danske Frihedsbevægelse, saaledes som det allerede antydes i Frihedsraadets foranstaaende Udtalelse.

Meningen er, at der i Befolkningen skal skabes et Indtryk af Uro og Lovløshed, idet nazistiske Provokationer og Hævnmoder forvirrer Billedet af den maalbevidste Sabotage og Undlivelsen af Stikkere. Gennem de falske illegale Blade, Radiopropagandaen, Pressens tvangsindlagte Artikler og den nazistiske Rigsdagsfraktions Erklæring skal Ansvar for de meningsløse Ødelæggelser og Drab lægges over paa Kommunisterne, og paa Baggrund af tøjlesløse Udskejelser søges der skabt et almindeligt Ønske om kraftige Modforholdsregler. I een af de Artikler, Dagbladene tvinges til at optage, fables der atter om »den stærke Mand, Danmark trænger til!«

Da man, omkring 1. Februar, mente at være kommet tilstrækkelig vidt i Aktionen, krævede Tyskerne energisk Optræden af det danske Politi. Der blev afholdt et bevæget Møde paa Politigaarden, hvor Popp-Madsen var tilstede, uvist med hvilken Beføjelse (»den stærke Mand«?), og som det foreløbige Resultat af Forhandlingerne oprettedes de nye Drabskommissioner. Meget snedigt mente Tyskerne at have sikret sig, at disse kun vilde ramme Modstandsbevægelsen, thi hvis de kommer

paa Sporet efter en nazistisk skyldig, kan han altid stilles under tysk Beskyttelse — en Mulighed, som allerede i et enkelt Tilfælde er udnyttet.

Hele Planen er i Virkeligheden let gennemskuelig, ikke mindst, fordi den ikke er ny: Baade i Østrig og i Czekoslovakiet var det Nazisterne, som bevidst skabte den »Retsløshed«, som »tvang« Hitler til at overskride Grænserne »for at genoprette Roen«. Men ikke des mindre viser det sig, at mange Danske lader sig føre bag Lyset og virkelig tror, at det er Frihedsbevægelsen eller specielt Kommunisterne, der bærer Ansvar for Hærværk og Terror.

Naar dette kan ske, skyldes det, at der endnu er Folk, som ikke har gjort sig klart, at der foregaar et intimt nationalt Samarbejde indenfor Modstandsbevægelsen, og at *alle* Parter heri er enige om, at Efterkrigstidens Problemer skal løses paa forfatningsmæssigt Grundlag. Disse Mennesker stiller sig ikke det simple Spørgsmaal: »Hvad skulde Modstandsbevægelsen, herunder Kommunisterne, opnaa ved at foretage Handlinger, der kun kan vække Harme og Afsky?«

Men den nye nazistiske Aktion giver ogsaa de Kredse herhjemme Vind i Sejlene, som *ikke* ønsker Demokratiet genindført. Og saadanne Kredse findes. De har endog søgt at stable et nyt »Frihedsraad« paa Benene, en Tanke, som dog synes skrinlagt igen. Dette Raad skulde ikke træde aabenlyst frem med sine Planer, men omgivet af Mystik og Revolverromantik skulde det arbejde for et »indre Opgør«, naar Tyskerne var ude af Landet, — ikke et Opgør i Henhold til Lov og Ret, men en blodig »de lange Knives Nat«. De Kredse, der har undfanget disse Planer, søger paa enhver Maade at understøtte den officielle nazistiske Propaganda. De udspreder Rygter om store kommunistiske Vaabenkøb, men har endnu ikke i noget Tilfælde formaaet at fremlægge Bevis for saadanne, — trods given Lejlighed. De hverver yderligere Deltagere til et Korps, som skal paatage sig de blodige Opgaver, og herunder har de misbragt en fremtrædende Militærpersons og et stort Partis Navn. Og de lader sig forstaa med, at de til sin Tid agter at overtage Magten her i Landet.

Enhver ved, at denne Plan paa Forhaand er dømt til at mislykkes. Det danske Folk ønsker ikke den nuværende Tilstand afløst af

et nyt Diktatur og skal vide at værge sig derimod. Men faar Nazisterne Held til at saa Splittelse gennem deres nuværende Aktion, og giver de dermed hjemlige antidemokratiske Kredse Mulighed for at stable et bevæbnet Korps paa Benene, saa skal der kun en Gnist til at udløse de blodige Optøjer, som alle vi andre ønsker at undgaa.

Hvis der kommer Invasion

i Danmark vil hele Landets Befolkning hilse de allierede Tropper velkommen i Forstaaelse af, at det er Befrielsens Time, der slaar for vort Land. Talrige Mennesker ønsker at yde de allierede al mulig Hjælp for derigennem at gøre en Indsats for Danmarks Frihed.

Imidlertid ønsker Danmarks Frihedsraad paa Forhaand at advare imod overilede og tankeløse Handlinger.

Vær paa Vagt overfor falsk Alarm!

Den Mulighed foreligger, at Tyskerne ved at give falsk Alarm vil søge at afsløre de Kræfter, der er beredt til at hjælpe Invasionstropperne. Det kan ogsaa ske, at der i Rekognoscerings- eller Afledningsøjemed foretages Landsætning af mindre allierede Styrker paa dansk Territorium, — saakaldte »commando-raids« — der ikke er Led i nogen Invasion. I begge Tilfælde er det ikke blot unyttigt, men direkte skadeligt at iværksætte Modstandshandlinger fra Befolkningens Side.

Derfor opfordrer Frihedsraadet indstændigt enhver Landsmand til ikke paa egen Haand at paabegynde nogen Aktion, men *afvente det Signal, der vil blive givet af Frihedsraadet eller gennem Londonradioen.*

Daarlig Hjælp er værre end Passivitet!

Det er svært for den enkelte og for isole-rede Smaagrupper at afgøre, hvad der kan hjælpe Befrielse, og hvad der vil skade dem. Afbrydelse af en Jernbanelinje, Ødelæggelse af Sporskifter, Kabelbrønde, Veje, Overklipping af Telefontraade, Sprængninger af Kraftværker — alt dette kan betyde en Støtte i Kampen mod Fjenden, men kan ogsaa være til Skade for Invasionstropperne, hvis det udføres paa forkert Tid og Sted.

Derfor opfordrer Frihedsraadet enhver til at *følge de Opfordringer og Vejledninger, som Raadet bl. a. gennem den frie Presse vil*

udsende over hele Landet, naar Tiden er inde. Ligeledes tilraades det indstændigt at aflytte de Henvendelser, der vil ske til Befolkningen over Londonradioen.

Hvad enhver kan udføre

er at yde direkte og indirekte Hjælp til Invasionstropperne, hvor de trænger frem.

Meget vigtigt er det *under ingen Omstændigheder at flygte*. Folkemængder paa Vejene vil hindre de allierede Luftstyrker i deres Angreb paa tyske Kommunikationslinjer og risikerer iøvrigt hensynsløs Beskydning fra tysk Side.

Bliv i Deres Hjem! Søg under Kamphandlinger Dækning i Kældrene eller grav forud smalle, dybe Zig-zag-Grave i Haven eller paa Marken, overdækket med et splintsikkert 50 cm tykt jorddækket Tag. Det vil beskytte mod Granatsplinter, Infanteri- og Maskingeværid.

Stil Dem iøvrigt til Raadighed for Invasionstropperne med Vejvisning og Oplysninger. Hold Dem derfor saavidt muligt underrettet om tyske Troppebevægelser, Befæstningsanlæg og Vejspærringer paa Deres Egn.

Vildledende Oplysninger til de tyske Tropper er ogsaa nyttige; de skal ikke kunne stole paa nogen Dansk!

Tyske Modforanstaltninger.

Tyskerne vil naturligvis paa enhver Maade søge at komme den danske Hjælp til de allierede tillivs. Et af de Midler, man kan vente bragt i Anvendelse, er Fængsling af Gidsler, særlig blandt fremtrædende Embedsmænd, Politikere, Erhvervsdrivende og Organisationsledere i de forskellige Byer.

Derfor opfordrer Frihedsraadet enhver, der kan vente at blive taget som Gidsel, til i Tide at sørge for hemmeligt Logis til sig og sin Familie, saa man kan søge Skjul, naar Invasionen er en Kendsgerning.

Det tjener intet Formaal at lade sig tage som Gidsel, — som fri Mand kan man gøre en Indsats.

ENHVER DANSKER ønsker at give sit Bidrag til Befrielsen af vort Land; det bør ske efter moden Overvejelse og i Overensstemmelse med Befriernes strategiske Planer.

FØLG DERFOR DE ANVISNINGER, FRIHEDSRAADET OG LONDONRADIOEN UDSENDER.

Danmarks Frihedsraad.

ERIK RING:

„Hitler beskyddar Danmark“

Stockholm 1943.

Atter en Bog om Danmark, udgivet i Udlandet og skrevet af en Dansker, der har betragtet i hvert Fald den senere Tids Begivenheder udefra. Men en Bog, der hæver sig betydeligt over flere af sine Forgængere, fordi den i sine første Kapitler ikke er Reportage, men en kritisk Vurdering af de Kræfter, der har været i Virksomhed i vort Forhold til Okkupationsmagten. Forfatteren siger mange kloge og rammende Ting om Aarsagerne til Danmarks Særstilling blandt de besatte Lande og giver Udtryk for en behagelig nøgtern Tankegang, der gør op med megen falsk Patos og flad national Lyrik.

Saa vidt kan man fuldt ud tilslutte sig Bogens Synspunkter, men i Skildringen af de tre virksomme Faktorer: Regeringen, Modstandsbevægelsen og Folket, fremsættes der en Række Betragtninger, som synes os i ikke ringe Grad at gøre Vold paa Kendsgerningerne.

»Højst oppe,« siger Forfatteren, »havde man en Administration, som med enkelte Undtagelser i det stille arbejdede for danske Interesser under det dansk-tyske Samarbejdes Dække; yderligere havde man den brede, passive Modstand fra Folk med mere eller mindre bevidst Indstilling; og endelig »Aktivisterne«, en i Begyndelsen lille, men siden stadig voksende Gruppe, som gennem underjordiske Blade og Sabotagehandling omhandlede sine Anskuelser i Handling.« »Aktivisterne bebrejdede paa sin Side Administrationens dens Eftergivenesshed og stemplede den over i Købet som landsforræderisk. Det var i enkelte Tilfælde berettiget, men som Regel uretfærdigt. I Forholdet til Okkupationsmagten var begge Indstillinger nødvendige. Den ene var Kamouflage for den andens Virksomhed, og den anden markerede Eftergivenesshedens Grænse...«

Naar Forfatteren kan frembringe dette Indtryk af, at de tre Faktorer virkede i samme Retning, skyldes det, at han lægger saa meget større Vægt paa »Administrationens« (og det maa — for at give Mening — ogsaa betyde Regeringen) Afvisning af tyske Krav, end paa de Felter, hvor de gav efter. Han har utvivlsomt herved foregrebet den Linje, som de førende Politikere indenfor Samlingspartierne vil anlægge i Efterkrigstidens frie Debat om Besættelsens Problemer, men herved træder det Forhold i Baggrunden, som for os har været det væsentlige, nemlig at dansk Demokrati paatog sig at haandhæve nazistiske Retsbrud. I Traad hermed vil Forfatteren hævde, at Regeringens Nej den 29. August skyldtes, at nu var en Grænse naaet, som man fra dansk Side paa Forhaand havde bestemt ikke at ville overskride. Vi herhjemme, der har været Vidne til, at Politikerne Gang paa Gang underhaanden lod os forstaa, at Eftergivenesshedens Grænse nu var naaet, maa se Udviklingen saaledes, at det var den Tilslutning, den aktive Modstands Forkæmper fik i Befolkningen, der tvang Regeringen til at sige sit Nej. Havde Modstanden ikke været, vilde Tyskerne maaske ikke have stillet saa store Krav om Brud paa dansk Retsorden, men til Gengæld vilde vore Regeringer paa alle Omraader, hvor vort Land reelt kunde støtte Aksemagternes Krig, være følgagtige. Hvad dette kunde betydet for Landets øjeblikkelige og fremtidige Stilling behøver vi ikke at uddybe. Selv en betydelig allieret Godwill havde ikke kunnet dække over, at vi optraadte som Nazismens Forbundsfaller.

Hvor fristende det end kan være at tilslutte sig Erik Rings Syn og derved indadtil og udadtil fremtrylle en idyllisk Harmoni — ikke i Oprindelse, men i Virkning — mellem Faktorer, der spillede en Rolle overfor Tyskerne, maa vi dog tage Afstand derfra, fordi man derved tilslører de faktiske Forhold og svækker Folkets Sans for Ret og Vrangt. Dette kan kun tjene til at hemme den Opstilling af rene, politiske Linjer, som skulde hjælpe det danske Samfund fremad efter Krigen.

Landsmand! — Skriv dette af og send det videre!

Tyske Forberedelser — paa dansk Bekostning

En Ven af FRIT DANMARK, som netop er vendt hjem fra en Rejse til Lemvigegnen, fortæller bl. a. om de store Befæstningsarbejder, som Tyskerne har iværksat. Hensigten er at bygge en Spærrestilling fra Lemvig paa langs ned gennem Jylland til Bramminge. Stillingen bestaar af en 6 m bred og 4½ m dyb Grav. Foran Graven — altsaa paa den vestlige Bred — bygges en Vold af den udgravede Jord. Bag Graven — ind i Landet — anlægges et 10 m bredt Pigtraadsbælte. Bag dette igen skal graves Løbegrave med cementerede Bunkers, og endelig følger bag Løbegraven en bred cementeret Vej til Transport af Mandskab og Materiel til »tuede Steder«.

Det er til Gennemførelsen af dette gigantiske Vandaliseringsarbejde, Nazisterne lader udskrive Arbejdskraft paa alle Kontrolsteder i Danmark. Landbruget mangler Arbejdskraft. Mange af de unge Karle foretrækker at være med til for høj Betaling at ødelægge, hvad Generationer har bygget op, fremfor at dyrke Jorden. Og mange Gaardmænd holder sig heller ikke tilbage. De lave Lønninger driver Karlene over til Tyskerne, og sommetider arbejder Husbonden ogsaa med — for stor Betaling. Netop dette Forhold var det, Kaj Munk i sin Nytaars-Prædiken i saa haarde Ord bebrejdede Gaardejerne i sit Sogn.

Gennem Hundreder af Aar vil det, der nu foregaar, sætte sit Præg paa Jylland. Fra Lemvig til Bramminge — eller saa langt Nazisterne maatte naa med deres Arbejde — vil der hvile en Skygge over de jyske Jorder, et Aar efter en af de sværeste Perioder i Danmarks Historie. Det tynde Muldrag graves bort, blandes med Sand og Al og kastes op til en Fæstningsvold. Naar Graven til sin Tid paany kastes til, vil et næsten 75 m bredt Bælte drage sig gennem Jylland og ved sin Ufrugtbarhed være som et Sindbillede paa den golde Nazisme.

Harmen i de vestjydske Egne er stor. For mange Bønder er det, der sker, ensbetydende med Ruin. En Husmand med 24 ha Jord maatte afstaa 20 ha til Befæstningsanlæg. Og hvorhen skal han vende sig om Erstatning? De danske Myndigheder ved intet om, at han har mistet sin Jord — og faar det næppe at vide —, de tyske Myndigheder smider ham paa Døren, naar han opsøger dem. Mange Steder er Udhuse, Lader o. l., somme

Steder endog Stuehuset, brutalt revet ned for at give Plads for Graven, der stikkes ned efter en Lineal uden Hensyn til, hvad det gaar ud over af danske Interesser.

Naa, heldigvis skrider Arbejdet ikke alt for hurtigt frem. Det berømte tyske Organisationstalent fejrer sjældne Triumfer i Jylland for Tiden.

Rundt omkring i Landsbyer og smaa Stationsbyer kan man støde paa større eller mindre Grupper af danske Arbejdere, som er havnet et forkert Sted. Det er næsten altid den samme Historie: en tysk Officer har beordret dem ud af Toget ved en eller anden afsides Station, fordi den ligger nærmest Arbejdsstedet. Siden er han forsvundet. Og her er de nu, uden Penge, uden Mad, uden Logis. Telefoner kimer. Der kan gaa Dage, før det opklares, hvor de egentlig skulde hen. Sommetider hentes de i Bil, andre Gange overlades de paany til den uvisse Skæbne i Toget. Adskillige Arbejdere er vendt hjem til København efter op til 3 Ugers Strejfen omkring for at finde Arbejdspladsen.

Paa selve Arbejdspladserne er Strejker hyppigt forekommende. Endnu har Tyskerne ikke begrebet, at der findes visse Regler og Overenskomster for Arbejdets Udførelse i Danmark, og de maa overholdes. Naar f. Eks. den med stor Møje opkastede Jordvold skrider ned i Graven igen — Sand er jo løst! — saa siger det sig selv, at Arbejderne maa have Betaling for paany at kaste Jorden op. Og indtil Enighed herom opnaas, ligger Arbejdet stille. Eller naar Jorden er frosset, maa der hakkes for — og er det ikke rimeligt, at Arbejdet hviler, mens en Udsending begiver sig til nærmeste Købstad for at indkøbe Hakker — en pr. Mand? At det øsregner, naar han omsider vender tilbage, var jo ikke til at forudse.

Endelig er de Redskaber, Skovle, Hakker, Spader o. l., der anvendes, af ringe Kvalitet. De gaar idelig i Stykker, hvilket yderligere sinker Arbejdet.

Men alle Hindringer til Trods æder Graven sig ned gennem Jylland. Det siges, at Rommel efter sin Inspektionsrejse var meget utilfreds med Resultatet — til Gengæld har det faaet uforbeholden Anerkendelse af en gammel vestjydsk Fisker, som oppe ved Lemvig stod og betragtede det færdige Arbejde, hvorefter

han tog sig en Skraa, spyttede eftertænksomt og vurderende og sagde til den tyske Arbejdsformand: »Ja, at de Englænder' ka' komm' over æ Hav, te de' ka' En jo forstaa, men hvordan de vil komme over din Grav, te de ka' A et' begrav'!»

I korte Træk

Den tyske Udplyndring af vort Land er i stadig Stigen. For Tiden koster den os 9 *Millioner Kr. daglig*. I de sidste tre Maaneder af 1943 rekvirerede Besættelseshæren 5,8 Mill. Æg, 30,000 Tons Kartoffler, 432 Tons Smør, 1,365 Tons Kød og 12,120 Tons Grønsager. Dertil kommer saa vor Fødevarerexport til Tyskland. Af de ca. 60,000 Tons Cement, der maanedlig produceres herhjemme, kræver Tyskerne nu over 45,000 Tons.

Den relative Kødrielighed, der har været at spore den sidste Tid, skyldes ikke tysk Beskedenhed, men udelukkende Svigten af de tyske Transportmidler. Det forlyder imidlertid, at der nu er truffet en Ordning med Eksport via Sverige (Trelleborg-Sassnitz). Hvis dette er rigtigt, vil denne svenske Imødekommenhed spores paa danske Hjems Bord.

Foruden Politimester Vollquartz, Randers, der som tidligere meddelt er blevet fjernet fra sin Post efter tysk Krav, har nu Politimester Simony, Varde, maattet trække sig tilbage, og man venter, at Politimester Bach, Aalborg, snart kommer i samme Situation. Hvis Tyskerne konsekvent vil følge den Linje at faa afsat enhver Modstander indenfor vort Politi, bliver der efterhaanden ikke mange tilbage!

Det er godtgjort, at den berygtede Venstrepolitiker og Nazi-Sympatisør, Dr. Christiani (Christiani & Nielsen) har været i Stockholm for at søge gennemført en svensk Besættelse af Norge og Danmark i Tilfælde af tysk Rømning. Denne tysk-inspirerede Plan skal antagelig sikre Nazisterne en behageligere Hjemfart end de ellers vilde kunne vente sig.

Da den af Gestapo myrdede Politibetjent, John Falkenaa, blev begravet, maatte de deltagende Politifolk møde bevæbnede, da de telefonisk var blevet truet med Angreb paa Kirken under Begravelsen. Den afdødes On-

kel, der takkede ved Graven, er ligeledes blevet truet paa Livet.

Den tyske Kommandant i Løkken har i Anledning af Skarpskydning den 11.-2. forlangt Vrindsted Sogn og Dele af Ingstrup, Børglum og Thise Sogne rømmet totalt. Ialt 2000 Mennesker skal bort. Husdyrene skal lades tilbage, og der loves Erstatning for dræbte Dyr! Elektriciteten skal overalt være afbrudt.

De Hundreder af Sommerhuse, der tidligere er beslaglagt til Nedrivning i Løkken og Blokhuse, bliver »erstattet« med $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ af Værdien i Form af en Solaveksel, som Ejerne selv maa hefte for og forrente, til Krigen er endt. Selv sælger Tyskerne Husene for et Par Hundrede Kroner kontant.

Det var Nordahl Grieg, der førte den norske Nationalbanks Guldbeholdning til England i 1940.

Naar Tyskerne atter forlod Bohrs Institut, skyldtes det, at en Kommission af 4 tyske Fysikere ikke kunde føre Arbejdet videre. Bl. a. manglede de »tungt Vand«, som ikke kan fremskaffes, efter at Tyskernes eneste Beholdning er ødelagt under Bombardementerne af Berlin.

Redaktør Alex R. Høyer, Sallingvej 39, Kbh., har mange Ubehageligheder af at blive forvekslet med den nazistiske Radioredaktør Axel Høyer. Det er altsaa to helt forskellige Personer!

Den tyske Censur i Danmark har slettet et Telegram fra et af Aksemagternes egne Bureauer, Metro-Press. Det refererede en interessant Artikel i det japanske Regeringstidsskrift, der beskrev, hvorledes Aanderne af de japanske Soldater, der var faldet paa Aleuter-Øen Attu, er blevet ophøjet til Guder og derved er blevet i Stand til at fortsætte deres Krigsindsats ved Hjælp af Mirakler. Bl. a. sørger de for, at de amerikanske Krigsskibe aabner Ild mod hinanden, ligesom de beroliger Havet under japansk Evakuering af angrebne Øer. Regeringstidsskriftet meddeler yderligere, at Aanderne fortsætter Stridighederne mod Amerikanerne, naar deres levende Vaabenfæller er draget bort.

— Naar Forholdet ligger saaledes, kan Krigen i Stillehavet jo blive lang.